

'De toneeluitgeverij is nog steeds een geliefde hobby'

Echte Groningse toneelstukken, zoals „Betty het leste woord”, „Mien vrund de perfester” en „De roege bast” worden vandaag de dag met veel enthousiasme nog steeds gespeeld door veelal plattelands toneelverenigingen. En reken erop, het succes is groot alhoewel de stukken soms meer dan veertig jaar oud zijn. Deze stukken en nog honderden andere, zowel Nederlands- als Groningstalig zijn allemaal uitgegeven en veelal gedrukt door uitgeverij Festa in Winschoten, waarachter de naam Hekman schuil gaat en dit al sinds 1945.

De laatste jaren wordt er niets meer uitgegeven of gedrukt, maar de voorraden zijn van dien aard dat de eigenaar de dag niet meer zal beleven dat zijn voorraad toneelwerken, voordrachtenboekjes, bruiloftliedjes, moppenboekjes, poppenkastspelen, korte schetsjes, samenspraken, liedjes uit de oude doos en wat er in het verleden voor verstrooiing nog meer aan

het papier werd toevertrouwd, uitverkocht raakt.

Enkele middagen in de week is de heer Hekman te vinden in het oeroude pand aan de Engelsestraat waar zijn vader in 1945 de oude drukkerij één handdrukmachine overnam van drukkerij Suikerbol.

„Ach,” zegt de nu 65-jarige heer Hekman, „het is nu echt een liefhebberij geworden. Je kan er ook zomaar geen afstand van doen. Wat moet je er ook mee, en de vraag naar toneel leeft wel weer op.

De voordrachten en schetsjes, dat is helemaal gebeurd. Vroeger ja... dan ging je naar een bruiloft en moest dan ook vaak een „stukje” doen. Nou dat konden ze bij ons uitzoeken. Maar tegenwoordig zijn de bruiloften heel anders dan vroeger.

En daar komt bij, de verkooppunten van dergelijke zaken zijn ook aanzienlijk verminderd. Loop es ergens binnen en vraag om een voordrachtenboekje, verkopen ze niet meer. Er is geen vraag ook. Wij hebben ze nog. Maar met het toneel wil het nog wel.”

Hoe kom je er toe om een dergelijke uitgeverij te beginnen?

● De heer Hekman bij de met toneelstukken gevulde schappen.

kijken. Het amateurtoneel trekt weer, het beroepstoneel is vaak te serieus, te belerend en het publiek komt vaak teleurgesteld de zaal uit. Ik vind, je moet een populair stuk brengen, het moet te begrijpen zijn.

We zien toch ook dat de bezoekersaantallen bij het beroepstoneel hard teruglopen. De mensen willen gemuseerd worden en de toneelgezelschappen moeten een populair stuk brengen. Het toneel moet te begrijpen zijn,” aldus Hekman.

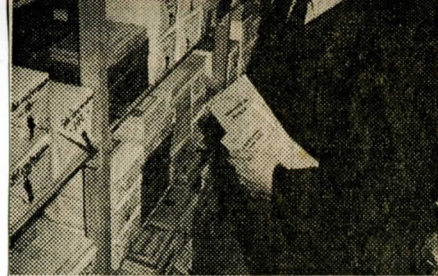
Een catalogus, die iedere paar jaar wordt bijgesteld, geeft een ruim beeld van de activiteiten die vader en zoon

den. Stapels en nog eens stapels boekjes, allemaal genummerd, liggen te wachten op een koper.

Wij lopen door het magazijn, dat al even klassiek aandoet, als die vele toneelstukken. Hekman blijft staan. „Kiek hier, mien vrund de perfester en doar een hoeshollen van Jan Stain, dei stukken lopen nog en goud!”

„Jazeker, toppers van de uitgeverij. 'Ik koop gain radio' heeft allang aan actualiteit ingeboet even als 'Maid is vot', alhoewel 'O, dei vraauwlu' het nog steeds goed doet. En de oude liedjes van Louis Davids en zo, dat wil ook nog wel.

● "Het amateurtoneel trekt weer aan," aldus Hekman.

En daar komt bij, de verkooppunten van dergelijke zaken zijn ook aanzienlijk verminderd. Loop es ergens binnen en vraag om een voordrachtenboekje, verkopen ze niet meer. Er is geen vraag ook. Wij hebben ze nog. Maar met het toneel wil het nog wel."

Hoe kom je er toe om een dergelijke uitgeverij te beginnen?

Hekman: „Eigenlijk door de crisis. Mijn vader begon een winkel in muziekinstrumenten in de Torenstraat in 1930. Na enige jaren kwam de radio wat meer in de belangstelling. De radio was in die tijd een revolutionaire uitvinding en dit bracht een ommekeer in het huiselijk verkeer teweeg, met het gevolg dat het zelf musiceren op de achtergrond raakte. Mijn vader begon naast zijn muziekhandel maar in feestartikelen te handelen. Feestneuzen en dergelijke en hij kwam in contact met mensen die voordrachten schreven en die liet mijn vader drukken en verkocht ze.

Dat laten drukken heeft niet lang geduurd, want in 1945 kocht hij een heel klein bestaand drukkerijtje en ging zelf aan de slag met mijn hulp. De muziekhandel leefde wel weer op met de komst van grammofonplaten en dergelijke, maar de drukkerij hielden we ook aan.

Er was in die jaren een groot aanbod van toneelstukken, mijn vader bekeek ze allemaal, veranderde soms wat en gaf ze uit. En nu na al die jaren liggen de stellingen nog vol met alles wat we hebben uitgegeven. Nee, de laatste jaren hebben we niets meer gedaan. Er is trouwens ook geen aanbod meer.

Waarom vroeger wel? Nou toen waren het veelal schoolmeesters die toneel schreven. Hun salaris was niet zo hoog en een toneelstuk schrijven bracht weer een beetje op. Ja, zo ging dat. Vandaag de dag kun je ook geen risico meer nemen een stuk uit te brengen dat niet loopt. Dat kost zwaar geld, alleen al aan drukkosten.

Kijk, vroeger telden onze uren niet en dan kon het gauw uit. Trouwens, mijn vader wilde ook niet anders."

Hoe verklaart u dat die oude stukken altijd nog weer succes hebben?

Hekman: „In de eerste plaats nieuw aanbod is er ook vrijwel niet, en naar onze stukken mogen de mensen graag

begrijpen zijn.

We zien toch ook dat de bezoekersaantallen bij het beroepstoneel hard teruglopen. De mensen willen geamuseerd worden en de toneelgezelschappen moeten een populair stuk brengen. Het toneel moet te begrijpen zijn," aldus Hekman.

Een catalogus, die iedere paar jaar wordt bijgesteld, geeft een ruim beeld van de activiteiten die vader en zoon Hekman naast hun bloeiende muziekhandel hebben ontplooid op het gebied van de toneeluitgeverij.

In de afd. Blijspelen en kluchten, Nederlandstalig, liggen er ruim 400 stukken op de plank en zowat 130 stukken in het Gronings. Zo'n slordige 150 voordrachten en schetsjes voor één of meerdere personen. Ook in het Gronings biedt de Festa nog een keus uit enige tientallen samenspraken en schetsjes.

Enige middagen in de week is Hekman er nog mee bezig om het overvolle magazijn op orde te zetten en te hou-

neelstukken. Hekman blijft staan „Kiek hier, mien vrund de perfester en doar een hoeshollen van Jan Stain, de stukken lopen nog en goud!"

„Jazeker, toppers van de uitgeverij. 'Ik koop gain radio' heeft allang aan actualiteit ingeboet even als 'Maid is vot', alhoewel 'O, dei vraauwlu' he nog steeds goed doet. En de oude liedjes van Louis Davids en zo, dat wil ook nog wel.

Maar er zijn stukken bij die kan ik wel bij het oudpapier doen. Jammer mor 't is nait aans," aldus Hekman.

Feestneuzen worden allang niet meer verkocht bij de muziekhandel in de Langestraat. Hekmans dochter en schoonzoon hebben dit artikel niet meer nodig om een gat te vullen in de markt zoals hun grootvader vroeger.

De feestneus is nu vervangen door de videofilm, maar kom je om een toneelstuk of schets 'As vraauwlu schonen' bijv., dan wordt u op dit punt, en dit al heel veel jaren, op uw wenken bediend!

HUIS AAN HUIS 2-2-84